

JPF 2013/76

Rechtbank 's-Gravenhage

9 november 2012, 430835/FA RK 12-8465; LJN BY3830.

(mr. Hoekstra-van Vliet)

[De moeder] te [woonplaats moeder],

hierna te noemen: de moeder,

advocaat: mr. R.H.I. Degens te Maastricht.

Als belanghebbende wordt aangemerkt:

[de vader], verblijvende zonder bekende woon- of verblijfplaats in Marokko,

hierna te noemen: de vader,

advocaat: mr. X.

Internationale bevoegdheid, Vervangende toestemming paspoort

[BW Boek 1 - 253a ; Haags Kinderbeschermingsverdrag 1996 - 5; Haags
Kinderbeschermingsverdrag 1996 - 7]

» **Samenvatting**

Een in Marokko wonende moeder verzoekt de Rechtbank 's-Gravenhage om vervangende toestemming voor de afgifte van een paspoort ten behoeve van haar eveneens in Marokko verblijvend minderjarig kind. Vanaf december 2005 heeft het kind met toestemming van de moeder bij de vader in Duitsland gewoond. Volgens de moeder heeft de vader de minderjarige zonder haar toestemming in 2006 bij zijn moeder in Marokko ondergebracht. De minderjarige heeft de moeder medegedeeld te zijn weggelopen bij zijn oma van vaderszijde. De moeder heeft via de ambassade huisvesting in Marokko kunnen regelen voor haarzelf en de minderjarige. De rechter stelt vast dat de gewone verblijfplaats van het kind in Marokko ligt.

Nu Marokko, evenals Nederland, is aangesloten bij het Haags Kinderbeschermingsverdrag 1996 (hierna HKV 1996) dient aan de hand van het Verdrag bezien te worden of de Nederlandse rechter in deze rechtsmacht toekomt. Krachtens artikel 5 lid 1 HKV 1996 zijn bevoegd de autoriteiten van de Verdragsluitende Staat waar het kind zijn gewone verblijfplaats heeft. Voor zover de moeder zich op het standpunt stelt dat de overbrenging van de minderjarige naar Marokko in 2006 in strijd met haar gezagsrecht heeft plaatsgevonden, kan dat haar niet baten. Immers, zou dat al juist zijn, dan kan de Nederlandse rechter evenmin rechtsmacht aannemen op grond van artikel 7 HKV 1996, nu vaststaat dat de gewone verblijfplaats van de minderjarige vóór de overbrenging naar Marokko niet in Nederland was gelegen, maar Duitsland.

De rechter verklaart zich absoluut onbevoegd.

[beslissing/besluit](#)

» **Uitspraak**

Procedure

(...; red.)

Feiten

(...; red.)

Beoordeling

De rechtbank overweegt allereerst dat het verzoek van de moeder naar zijn aard is aan te merken als een verzoek inzake de gezamenlijke gezagsuitoefening in de zin van artikel 1:253a BW.

Beoordeeld dient te worden of de Nederlandse rechter rechtsmacht heeft om kennis te nemen van het verzoek.

Vaststaat dat de minderjarige vanaf december 2005 met toestemming van de moeder bij de vader in Duitsland is gaan wonen. De moeder heeft in haar verzoekschrift gesteld dat de vader de minderjarige in 2006 zonder haar toestemming bij oma in Marokko heeft ondergebracht.

In bovengenoemde brief van de zijde van de moeder is naar voren gebracht dat de minderjarige vanuit Marokko contact heeft opgenomen met de moeder en heeft medegedeeld onlangs te zijn weggegaan bij de vader en dat de moeder en de minderjarige thans in een appartement, verkregen via de ambassade, in Marokko verblijven.

Op basis van de gegevens die de moeder heeft aangedragen neemt de rechtbank als vaststaand aan dat de minderjarige sedert 2006 in Marokko verblijft. Derhalve dient er in het kader van deze procedure dan ook van uit te worden gegaan dat de gewone verblijfplaats van de minderjarige thans in Marokko is gelegen. Nu Marokko, evenals Nederland, is aangesloten bij het Haags Kinderbeschermingsverdrag van 1996 (hierna: het Verdrag) dient aan de hand van de regels van het Verdrag bezien te worden of de Nederlandse rechter in deze rechtsmacht toekomt.

Krachtens artikel 5, lid 1, van het Verdrag zijn de rechterlijke en administratieve autoriteiten van de Verdragsluitende Staat waar het kind zijn gewone verblijfplaats heeft, bevoegd maatregelen te nemen die strekken tot de bescherming van zijn persoon of vermogen, waaronder begrepen beslissingen in gezagsgeschillen. Nu de gewone verblijfplaats van de minderjarige niet in Nederland is gelegen, kan de Nederlandse rechter niet op grond van dit artikel rechtsmacht aannemen.

Voor zover de moeder zich op het standpunt stelt dat de overbrenging van de minderjarige naar Marokko in 2006 in strijd met haar gezagsrecht heeft plaatsgevonden kan dat haar niet baten. Immers, zo dat al juist zou zijn, kan de Nederlandse rechter evenmin rechtsmacht aannemen op grond van artikel 7 van het Verdrag, nu vaststaat dat de gewone verblijfplaats van de minderjarige vóór de overbrenging naar Marokko niet in Nederland was gelegen, maar in Duitsland.

Nu het Verdrag ook overigens geen handvatten biedt voor rechtsmacht van de Nederlandse rechter is de rechtbank van oordeel dat de Nederlandse rechter geen rechtsmacht heeft om kennis te nemen van het verzoekschrift van de moeder en zal zij zich aanstonds onbevoegd verklaren en afzien van het bepalen van een nadere behandeling ter terechtzitting.

Beslissing

De rechtbank:

verklaart zich absoluut onbevoegd van het verzoekschrift kennis te nemen.

» Noot

De internationale bevoegdheid van de Nederlandse rechter in gezagskwesties is een moeilijke materie. Door de samenloop van verschillende internationale instrumenten rijzen er ingewikkelde perikelen voor advocaten en rechters. Op 9 november 2012 heeft de Rechtbank 's-Gravenhage uitspraak gedaan in een dergelijk geval. Deze uitspraak laat goed zien dat men niet altijd bij de Brussel II-bis Verordening uitkomt voor wat betreft de bepaling of de Nederlandse rechter bevoegd is. Vier verschillende bronnen kunnen worden geraadpleegd om de vraag inzake de internationale

bevoegdheid van de Nederlandse rechter te beantwoorden, te weten de Brussel II-bis Verordening, het Haags Kinderbeschermingsverdrag 1996 (HKV 1996), het Haags Kinderbeschermingsverdrag 1961 (HKV 1961) en de internationale bepalingen inzake de rechtsmacht uit het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv). De eerste vraag is welke van deze instrumenten in het onderhavige geval van toepassing zijn.

In dit geval zou in principe een beroep op Brussel II-bis niet mogelijk zijn, omdat de Brussel II-bis Verordening een beperkt formeel toepassingsgebied kent met betrekking tot verzoeken omtrent ouderlijke verantwoordelijkheid: uit artikel 8 Brussel II-bis kan worden afgeleid dat het kind zijn of haar gewone verblijfplaats op het grondgebied van een lidstaat moet hebben. In de onderhavige casus had het kind zijn gewone verblijfplaats in Marokko ten tijde van de indiening van het verzoekschrift. De Brussel II-bis Verordening is derhalve niet van toepassing. Desalniettemin dient men altijd te onthouden dat artikel 12 Brussel II-bis (progratie van rechtsmacht, d.w.z. de mogelijkheid voor het uitbrengen van een forumkeuze) een onbeperkt ofwel universeel formeel toepassingsgebied kent, waardoor men ongeacht de gewone verblijfplaats van het kind hier een beroep op kan doen.

Men dient echter ook andere internationale bronnen te raadplegen. Het HKV 1996 regelt ook de internationale bevoegdheid van de rechter in zaken betreffende de ouderlijke verantwoordelijkheid. Op grond van artikel 5 HKV 1996 kan wederom worden afgeleid dat dit instrument een beperkt formeel toepassingsgebied kent, namelijk dat het kind zijn gewone verblijfplaats op het grondgebied van een Verdragsluitende staat moet hebben. In de onderhavige casus heeft het kind zijn gewone verblijfplaats in Marokko, een van de Verdragsluitende Staat bij het HKV 1996.

Omdat er nu twee internationale instrumenten zijn waarop een beroep kan worden gedaan, dient er naar eventuele regelingen van samenloop te worden gekeken. Op grond van artikel 61 claimt in dit geval Brussel II-bis geen voorrang. Er dient dus uitsluitend naar het HKV 1996 te worden gekeken.

De Haagse rechter heeft zich terecht onbevoegd verklaard. Artikel 5 van het Verdrag levert *in casu* geen bevoegdheidsgrond op, en de andere artikelen ook niet. In dit geval kan een beroep op artikel 12 Brussel II-bis, met de bijhorende jurisprudentie inzake vervangende toestemming in paspoortzaken niet worden gebruikt. Het gebrek aan een vergelijkbare bepaling in het HKBV 1996 als artikel 12 lid 3 Brussel II-bis ligt hier ten dele ten grondslag aan.

mr. dr. I. Curry-Sumner,